

Lägesrapport Folkhälsa

- Värmland efter coronapandemin

Förord

Lägesrapport Folkhälsa är en första omvärldsanalys av hur samhällsförändringarna som skett till följd av det nya coronaviruset påverkar befolkningens liv och hälsa.

Syftet är att belysa hur Värmland gemensamt kan tänka, förbereda sig och agera för att främja hälsa, förebygga ohälsa och rädda liv också då de akuta sjukvårdsinriktade åtgärderna är över.

Elisabeth Kihlström, ordförande Kultur- och bildningsnämnden
Henrik Svensson, utvecklingsdirektör

Bakgrund

Sedan april 2020 pågår ett analysarbete inom Region Värmland, med syfte att belysa vilka kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser som samhällsförändringarna - till följd av det nya coronaviruset - har fått eller kan komma att få på folkhälsan i Värmland. Störst fokus läggs på de socialt begränsande åtgärderna. Analysen ska bidra till planering av åtgärder för att förebygga negativa, långsiktiga konsekvenser.

Detta är den första Lägesrapport Folkhälsa som tagits fram. Den kommer följas av en liknande rapport i juni. I takt med att mer kunskap från Värmland blir tillgänglig kommer fokus på Värmland och den värmländska befolkningen att öka. En mer omfattande analys och slutrapport planeras också till juni månad.

Coronapandemin har medfört globala effekter som världen sällan, eller aldrig, tidigare sett. Kunskapsläget är inte självklart och möjligheterna att förutse utvecklingen framåt är begränsad. Tolkning av enskilda rapporter, iakttagelser och erfarenheter ska därför ske med försiktighet.

Nya förutsättningar för folkhälsan i Sverige och Värmland

- Folkhälsa avser hela befolkningens hälsotillstånd. Hälsan i Sverige är god, men ojämnt fördelad, och förutsättningarna för god hälsa skiljer sig åt mellan olika grupper i befolkningen. Detta gäller även Värmland.
- Till följd av coronapandemin har en mängd åtgärder vidtagits för att förhindra snabb smittspridning. Individer såväl som organisationer anpassar sig efter de nya förutsättningar som uppstått.
- En mängd hälsofrämjande arenor och aktiviteter har begränsats kraftigt, vilket medför att skyddsfaktorer som vi normalt har tillgång till minskar och allvarliga riskfaktorer ökar.
- Detta påverkar liv och hälsa generellt, med störst negativ effekt i utsatta grupper.
- I de nya förutsättningarna uppstår också positiva effekter som kan komma att gynna folkhälsan på sikt, givet att samhället hittar sätt att behålla och främja dem.

Nedslag i rapporteringen

- Fler samtal till BRIS. Dels om oro för smittan och dels om konsekvenserna av olika samhällsåtgärder. Särskilt svårt för barn med utsatt situation hemma. www.bris.se
- Barn kan bli en riskgrupp i coronakrisen. www.forskning.se
- Alla äldre rekommenderas att begränsa sina nära kontakter, men isoleringen kan leda till ofrivillig ensamhet. www.svt.se
- Coronakrisen blottar brister i äldreomsorgen. www.forskning.se
- Coronaviruset ger en djup lågkonjunktur som försvagar skatteunderlaget för kommuner och regioner. skr.se

Nedslag i rapporteringen

- Fler unga riskerar att hamna i långvarigt utanförskap efter coronakrisen enligt analys från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. www.MUCF.se
- Antalet sökande till högskolan ökar. Det är väntat och positivt att fler väljer högskolestudier när konjunkturen går ner. www.uhr.se
- Hjärnkolls seniorambassadörer sluter upp för äldres psykiska hälsa under coronapandemin. hjarnkoll.se
- Digitala plattformar såsom www.digifritids.se får mer uppmärksamhet och nya initiativ uppstår. Ett exempel är att utbildningstjänsten Albert erbjuder barn gratis digital matematikundervisning hejalbert.se
- Minskade luftföroreningar till följd av nedstängning av samhällen leder till att en mängd förtida dödsfall undviks. www.nyteknik.se

Nedslag i rapporteringen

- Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention uppmärksammar det potentiellt ökande antalet självmord och självskador som kan följa coronapandemins efterverkningar på samhällsnivå. [Karolinska institutet](#)
- Många kan inte träna som tidigare och en del vardagsmotion har gått förlorad. Samtidigt tycks människor röra sig allt mer ute i naturen. [www.svt.se](#)
- Regeringen vidtar åtgärder för att minska riskerna på spelmarknaden till följd av det nya coronaviruset. [www.regeringen.se](#)
- Psykologiprofessor spår bestående beteendeförändringar efter krisen. [www.svt.se](#)

Denna första lägesrapport ger några exempel på hur samhällsförändringarna som skett till följd av det nya coronaviruset påverkar befolkningens hälsa, och ska läsas som en första inledning till ämnet. I kommande lägesrapport kommer effekter och följder för olika grupper i Värmland att belysas och nyanseras.

Pågående arbeten nationellt

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) leder ett arbete med att samordna folkhälsoaktörer i regioner och kommuner för att tillsammans tänka och agera för att förebygga långtgående konsekvenser av coronapandemin.
- Folkhälsomyndigheten har fått anslag för ett större analysarbete där det övergripande syftet är att ta fram kunskap om effekter av pandemin på folkhälsan och folkhälsoarbetet och att sätta kunskapen i relation till situationen och utvecklingen i andra länder.
- Vi ser tecken på att samhället får en ökande medvetenhet om att pandemin kommer att påverka folkhälsan under lång tid. Detta kan ge upphov till nya initiativ som bidrar till att stötta personer i utsatta grupper och främja hälsa, också långt efter att den akuta smittspridningsfasen är över.

Länkar till hjälp och stöd

[Folkhälsomyndighetens samlade information](#) till dem som känner oro eller vill veta hur man kan ta hand om sin egen och andras psykiska hälsa under denna tid.

[Förteckning över olika stödlinjer](#) för privatpersoner, som erbjuds av föreningar och organisationer.

[Förteckning över olika patient- och närståendeföreningar.](#)

[Samlad information, råd och tips kring psykisk hälsa i kristider.](#) Råden är anpassade för olika målgrupper och behov.

[Sammanställning över evidensbaserade resurser och metoder](#) för att hantera möjliga negativa effekter på den psykiska hälsan och för att stärka det psykosociala välbefinnandet.

Telefonlinje för information och allmänna frågor om coronaviruset på arabiska, dari, somaliska och tigrinja. Telefonnummer 010-831 80 10, öppet vardagar kl 10-12.

anna.sandberg@regionvarmland.se
sofia.nordstrom@regionvarmland.se
hanna.weimann@regionvarmland.se